

Amerika Esperantisto

American Esperantist

WEST NEWTON 65, MASS.

Entered as second-class matter May 15, 1913, at the Postoffice at West Newton Station, Boston, Mass., under the Act of March 3, 1879.

A true translation of the non-English portion of this magazine filed with the Postmaster, Boston, Mass.

Every article in this magazine (unless expressly excepted) may be translated or reprinted without further permission.

One Dollar a Year.

Po Dudek Respond-Kuponoj aŭ Du Spesmiloj (Oras) Jare.

Single Copy Ten Cents.

Published Monthly by

THE ESPERANTO ASSOCIATION OF NORTH AMERICA

The Esperanto Office, Pierce Bldg., Copley Sq., Boston, Mass., Usono.

Vol. 28.

June, 1921.

No. 2.

THE FRENCH ACADEMY OF SCIENCE SPEAKS

"The undersigned, members of the Academy of Sciences, convinced that the adoption of the auxiliary language Esperanto in international relations would have far-reaching consequences in the way of the progress of the sciences and their applications; that it would permit the diffusion of French Science abroad, and hence diffuse the intellectual influence of our land, are resolved:

1. that the teaching of this tongue, a masterpiece of logic and simplicity, should be introduced, at least as an optional study, in the official program of scientific classes in all teaching establishments;
2. that, in international congresses, it should be adopted as an official language on an equality with the national languages, up to the time that experience shall confirm its fitness to become the sole official language;
3. that the attention of directors of scientific and technical publishing houses be called to the value that the use of this language would present for them, in their publications destined for the outside world;
4. that, from now on, the leaders of thought and scientists should prepare themselves for its use in their relations with their foreign colleagues, and inform them when they are ready to so use it;
5. that a committee be appointed to get together and elaborate vocabularies for the sciences purely in Esperanto, and that the tech-

nical societies be invited to do likewise within the lines of their specialties."

(Signed by)

D'Arsonval, professor of Physiology in the College of France
Daniel Berthelot, president of the French League for Enlightenment and of the Society for Aerial Navigation

Bigourdain, astronomer at Paris Observatory, President of the international committee on the Hour, member of the Bureau of Longitudes

General Bourgeois, senator, ex-director of the Army Geographical Staff, member of the Bureau of Longitudes

Gaston Bonnier, professor of Botany at the Sorbonne

C. Breton, deputy and ex-minister

J. Carpentier, maker of Instruments of Precision, member of the Bureau of Longitudes

Charpy, director general assigned to the Society of Steel and Iron of the Marine at Homecourt

Constantin, professor of Botany at the Museum of Natural History

Deslandres, director of the French Society of Oceanography, member of the Bureau of Longitudes

Admiral Fournier, president of the French Society of Oceanography, member of the Bureau of Longitudes

P. Janet, director of the Central Electrical Laboratory, president of the French Physical Society

C. Lallemant, inspector-general of Mines, director of the Orographical Service of France, member of the Bureau of Longitudes

Maurice Leblanc, president of the international Electro-Technical Committee, ex-president of the International Society of Electricians

Lecornu, inspector-general of Mines, Professor in the Polytechnic School

Lindet, professor of the Institute of Agronomy, ex-president of the Society for the Encouragement of National Industries

Lumiere, administrator of the Society of Lighting Plants at Lyons

The Prince of Monaco, president of the Section of Oceanography, International Union of Geodesy and Geophysics

Charles Richet, professor of the Medical Faculty, member of the Academy of Medicine

General Sebert, president of the Council of Administration of Foundries and Docks of the Mediterranean

Fernald Widal, professor of the Faculty of Medicine, member of the Academy of Medicine

(members of the Academy of Sciences.)

'Nuf Said! Next!

UTILA UZADO DE ESPERANTO VOJAĜANTE

En tiu ĉi epoko estas eble travojaĝi la mondon uzante nur esperanton; sed tion fari, estas necese sin antaŭprepari per la akiro de la adresoj de esperantistoj kiuj loĝas en la landoj vizitotaj. Unufoje konatiĝinta al la samideanoj al vojaĝanto malaperas ĉiaj malfacilaĵoj.

Kvankam mi efektive ne faris tion ĉi, tamen miaj spertoj en fremdolandoj rilate esperanton, jam certigis al mi la eblecon tiel fari.

Dum la jaro 1919 mi min trovis en Siberujo, kiel ano de la brita misio al tiu lando.

Antaŭ ol forveturi de Anglujo, mi havigis la nomojn de kelkaj esperantistoj en Siberujo de la U. E. A.

Alveninte en Ĥarbino, Manĝu[r]ujo, mi veturis vagonare tra Siberujo en Eŭropan Rusujon ĝis la punkto de la maksimuma antaŭeniĝo de la Armeoj de Kolĉak. Poste mi revenis Omskon, kie mi vizitis la sekretarion de la Esperantista Societo, S-ro Kolĉin. Kvankam mi neniam antaŭe parolis esperante mi trovis nenian malfacilaĵon kompreni aŭ kompreniĝi.

Reveninte Ĥarbinon, mi vizitis la Prezidanton de la tiea Societo kaj ni interparolis longatempe.

Poste mi loĝadis en Vladivostoko ĉirkaŭ unu monaton kaj mi senprokraste interrilatiĝis kun la esperantistoj en tiu urbo. S-ro Vetoŝinski kaj aliaj min ricevis per brakoj malfermitaj kaj aranĝis, ke mi renkontu aliajn samideanojn. Mi vespermanĝis kun ili, kaj ni libere interparolis dum tri horoj pri diversaj temoj sen malfacilaĵoj. Ĉi tiu estis nur mia kvara provo. Ankaŭ per esperanto kaj la bonvola konsento de miaj esperantistaj amikoj, mi ricevis raportojn pri la fervoja tiama striko, kiuj estis utilaj; **ruse tio tute ne estus ebla.** Ĉiu el ili min traktis kiel fraton, pruvante, ke la internacia lingvo estas vera ilo de frateco.

Poste mi iris al Ĥabarovsko sur la Amuro, kiu urbo estis antaŭe la registara sidejo por orienta Siberujo.

Mi tie renkontis kun Generalo Savitski, kosaka. Li estas tre fervora esperantisto kaj tre interesa. Li portis medalon, kiun li ricevis, kiel honorajon pro siaj servoj al la afero, priparolinte kaj klariginte la internacian lingvon al la Caro de Rusujo. Tiun ĉi medalon la Petrogradaj esperantistoj donacis al li.

Vizito mia al la militkaptita tendaro okazigis la varbadon de ĉirkaŭ 100 aliaj al la tendara esp. rondo. Ne de ia peno mia, sed simple ĉar ili tiam komprenis ke per esperanto, brita oficiro, kiu tute ne sciis la hungaran lingvon, povis interparoli libere kun la hungaraj oficiroj en tiu tendaro, kiuj estis ankaŭ esperantistoj.

Tiam mi veturis vaporŝipe kontraŭflue la Amuron ĝis Blagoveŝĉensko. Tie mi renkontis S-ron Pargaĉevski, ĵurnalisto, kiu intervjuis min esperante kaj publikigis la intervjuon ruse en la loka gazeto.

Nu! je finiĝo de mia vizito al Siberujo mi nur komencis paroli kaj kompreni la rusan lingvon kaj do nur neperfekte.

Mi opinias tial, ke eble post jaroj de loĝado en tiu lando povas eksterlandano esperi akiri eĉ mezbonan sciadon de la lingvo, sed, nur

mallonga studado de la internacia lingvo necesas por povi kompreni kaj kompreniĝi.

Mi nun ne timas vojaĝi al kiu ajn lando se mi sciis ke mi povus renkonti kun esperantistoj. Ekrigardo je la jarlibro de la U. E. A. sufiĉe montras, ke restas nur malmultaj landoj, kie oni ne povus intertilatiĝi kun samideanoj.

Edw. M. Rosher, Majoro
San Francisco, Calif.

ABSURDA BOJKOTO

Estas konata trajto de nia homa naturo, ke se iu grave ofendis nin en unu rilato, ni tuj inklinas kondamni lin pri ĉio, kion li faris, faras kaj faros, eĉ bonegan. Tiamaniere ni malutilas ofte ne la kontraŭ ni pekintan, sed nin mem, forrifuzante aferon, kiu tre servis nin en antaŭa tempo, kaj nur havas la malfeliĉon esti kreita de la homo mala-probata.

Antaŭ ne multaj monatoj la Esperantistaro posedis inter si ĉie uzatan kaj oportunan monsystemon, kiu ebligis, ke oni ekkonu je l' unua rigardo le precizan orvaloron de ĉiu citita prezo el kiu ajn lando. La bazunuoj estis sufiĉe malgranda, por ke oni povu per la sistemo traduki sen sentebla perdo aŭ troigo ĉiujn monerojn de la tuta mondo. La terminojn de la sistemo oni enkorpiĝis en ĉiun Esperanto-nacian vortaron. Per flugfolioj kaj aliaj propagandiloj oni laŭdkantis kaj reklamis la elpenson eĉ por ne-Esperantistoj. Nia Majstro honoris la sistemon per ties eksklusiva uzado en sia klasika Marta.

Kio nun fariĝis la spesmiloj? Ili malaperis de la abonprezokolonoj de gravaj Esperantaj gazetoj. Oni plu ne trovas ilin apud la naciemonaj ciferoj en librolistoj kaj katalogoj. Redaktoroj kaj eldonistoj akcentas la diferencon inter svisaj frankoj kaj francaj frankoj, inter markoj kaj krejceroj. Kaj pro la gravaj kursoŝanĝoj de la postmilita mondo oni troviĝas jam en vera haoso pri l'efektivaj valoroj de la diversaj naciaj monoj. Dume per la spesa sistemo oni povus ĉiam traduki la siatempe precizan sencon de ĉiu monero de ĉiu lando, tute same kiel oni faris antaŭe.

Ni demandas nin, kial en pasinta tempo, kiam la monoj estis relative senŝanĝaj oni uzadis la spesan sistemon, sed nun, kiam pro la fluemeco de l'internacia financo tiu sistemo estus **duoble utila**, donante al tutmonda vido ĉiam ĝustan esprimon de la variemaj valoroj, oni la iam laŭdegitan rimedon preskaŭ subite jam forĵetis*? Nur unu klarigon de tiu stranga fenomeno ni povas konjekti: tion, ke la aŭtoro de la spesa sistemo freŝdate pekis kontraŭ la lingvo Esperanto. Tiun pekon ni egale kun ĉiuj fideluloj kondamnegis kaj kondamnegados. Sed de tio ne sekvas, ke ni devas malbontrovi nun ĉion ajn, kion Prof. de Saussure faris en la tuta vivo, kaj por puni lin devas senigi nin je elpensajo, kiun ni uzis jam de jaroj kun plej granda utilo al ni mem.

[*Kompreneble multloke oni ne povas kalkuli la valoron de la papera mono (orpromeso) rekte, sed nur pere de monkurso kun mono facile interŝanĝebla por oro. Uzante spesmilojn, la prezoj restas fiksitaj, eĉ se la kurso ŝanĝas.]

La nuna kvazaŭ-bojkoto de la spesa sistemo ŝajnas al ni sencela kaj absurda, kaj almenaŭ ĝis kiam iu elpensos internacian montraduk-sistemon pli praktikan, ni uzados kaj propagandos ĝin kiel ĉiam.

H. M. S.

ESPERANTO PAROLEJO

In but not about Esperanto | not over 500 words | free to all | signature and address required.
En sed ne pri Esperanto | ne pli ol 500 vortoj | por iu senpage | nomo kaj adreso postulataj

(The editors express neither approval nor disapproval of statements under this head, the facts are on the authority of the person named. Not open for any articles upon Esperanto subjects proper.)

Kontraŭ la Eraro pri Lutero en la Aprila Kajero.

La skribanto rakontas kelkajn erarojn malnovajn, kiujn ĉiu luterano scias kvazaŭ eraroj kaj kiujn mi estas preta por rifuti multfoje el skriboj de Lutero mem, se necese. Lutero ja starigis la Biblion kiel solan religian aŭtoritaton, sed li ankaŭ doktrinis ke la Biblio estas mem-interpretanta. Religio estas aŭ la afero de la individuo, kiu por ĝi estas respondeca nur al Dio, ne la afero de la civila estraro aŭ la papo ktp. Precize tion li asertis Aprilon 17an kaj 18an je Worms (Vorms) 1521 (kiel la unua!) antaŭ la imperiestro kaj papaj ambasadoroj dum la germana parlamento. Sed li ankaŭ doktrinis, ke neniu devas prediki aŭ instrui en la eklezio sen eklezia komisiono, kaj ke la eklezio estas la juĝisto ĉu lia doktrino estu laŭbiblia aŭ ne. Memkompreneble ne estis partianoj sed kontraŭuloj de Lutero kiuj ne konsentis resti tiel, sed interpretis la biblion por si mem. Li konservis nur tiujn ceremoniojn kiujn li rigardis ne-kontraŭbibliaj. Li aprobis multajn plendojn de la kamparanoj sed li ne aprobis ilian revolucion kun bruligo, rabado kaj buĉado, sed konsilis ke oni pace interkonsentu kaj admonis ke la estraroj plibonigu la staton de la kamparanoj. Kiam la estraroj subigis la revolucion, kiun li kondamnis, li ankaŭ publike kondamnis la severajn venĝojn de la estro kaj nobeluloj, sed tie oni ne aŭdis lin. Li ne permesis korpajn punojn kontraŭ herezuloj sed nur eksigo de ili el la eklezio kaj kontraŭstaris eklezian enmiksion en politikaj aferoj sammaniere ol estraran enmiksion en religiaj aferoj. Tie ĉi li estis tre diference de Zvingli kaj Kalvin aŭ la amerikaj pilgrimpitroj.

Rev. Theo. Hanssen, Box 785, Bremer, Iowa.

Altaĵa Societo Esperanto, Bijsk, Siberio.

12 Dec., 1920.

Karaj Samideanoj:

Helpu al ni en disvastigo de nia kara lingvo. Ĉe ni nuntempe regas absoluta literatura malsato, tre mankas esperantaĵoj, ktp. Sendu ĉion kion vi povas. Sendu krom tio provnumeroj de "Amerika Esperantisto" nuna kaj pasintaj jaroj.

Vi estos tre kaj tre dankitaj,

Prezid. de Societo, Avasiĵ.

Portretisto Malsatas

Estimataj Samideanoj!

Konsiderante nunan tre mizeran staton de arto en Polujo, mi kiel artpentristo preskaŭ tute ne havas mendojn. Tio ĉi absolute neobligas mian ekzistadon.

Mi do, kiel membro de U. E. A., turnas min al vi, estimataj samideanoj, helpi al mi per sciigo, kiaj estas prezoj ĉe vi de la sekvantaj specoj de portretoj:

1. Arte mandeseignita, nekolorigita, pligrandigita ne per fotaparato busto de natura grandeco.

2. Arte manpentrita per oleaj farboj sur tolo, ankaŭ de natura grandeco busto. **Unua kvalita laboro**, (sen trograndigo) **kiel de naturo**.

3. Ordinare pligrandigita fotografajo per fotaparato, ankaŭ arte finellaborita.

Samtempe kun via afabla respondo estus tre dezirinde al mi ricevi ian, eventuale kelke da mendoj.

Oni devas sendi al mi fotografajon, aldonante kian specon el la suprecititaj portretoj oni deziras.

Koncerne la 2a supre, mi petas turni vian atenton je detala kolordifino de okuloj, vizaĝo, haroj, vesto, ktp., kio por bona plenumo de portreto estas nepre bezona.

Karaj samideanoj! Mi humile vin petas ne rilati sin al tiu ĉi letero facilatente kaj helpi al mi laŭ via trovo.

La plenumita portreto estos bone enpakigita en fortika tubo.

Koncerne la pagon bonvolu alsendi malgrandan parton de la sumo samtempe kun la mendo. Restonta parto estos alpagota dum la ricevo en via poŝtofiĉejo.

Respektplene,

Leono Zylberglej, t,

Str. Ogrodowa 46, Siedlce, Polujo.

Membro de U. E. A. 13974.

Noto de la loka Delegito de U. E. A.

Mi, subskribinto, konante persone S-ron Zylberglej kaj vidante lian laboron, certigas vin pri lia honesteco kaj atestas pri lia ege mizera stato. S-ro Zylberglej kiel varmega Esperantisto indas esti subtenita de ĉiu samideano.

Cestavo Pruski, Del. U. E. A., No.12049.

"Liberiga Stelo" al la Internaciistoj! Kiu volas rapidigi la triumfon de Esperanto en la laboristaro; enirigi lumon kaj sanan spiriton en la esperantan movadon; helpi la eldonadon de literaturo internacie kuniga; unuvorte labori je la kreado de sennacieca—**ununacia**—popolo, tiu senprokraste aniĝu al "L. S." kaj abonu ĝian oficialan organon: Esperantista Laboristo.

Statutoj kaj provnumero estas riceveblaj interŝanĝe de 1 stampita Resp. Kupono (aŭ alio samvalora) adresota: 23 rue Boyer, Paris XX.

Sciencistoj en la XIIIa Kongreso

Estas bezone, ke la sciencistoj-esperantistoj havu post longa tempo denove okazon pridiskuti gravajn temojn, kiuj interesas esperantisman egale grave kiel la sciencon. La XIIIa kongreso estos okazo por tio. Oni certe bone scias, ke la scienca progreso ne efektiviĝas dum sciencistaj kunvenoj, sed oni egale certe scias, ke oni multon pro-

fitas aŭskultante saĝajn raportojn pri la akiritaj sukcesoj kaj meditante dum la diskutado, kio nun estas farota kaj antigota. Tre grava, ĝojiga, kaj instruema ĝuo estas en la dumkongresa kunveno aŭskulti raportojn pri la ĝis nun atingitaj rezultatoj en la esperanta faka sciencia terminologio, kiujn prelegos fakuloj de koncernaj sciencoj. Mi organizos tiajn raportojn laŭ ĉiuj sciencoj kaj petas sinjorojn kolegojn pri afabla sciigo, pri kia sciencia terminologio ili estus pretaj raporti (mi mem faros raporton pri la hemio). La raporto eldonitaj poste en libro estos certe instrua lingva verko de esperanto.

Ĉiujn koncernajn proponojn bonvolu afable sendi (kun respond-kupono aŭ neuzitaj poŝtmarkoj) al

Dr. Stan. Kamaryt

profesoro de reallernejo en Bratislava,
Telocvična 3, Ĉeĥoslovakio.

La Internacia Universitato.—Sidejo: Monda Palaco, Bruselo.

La Konsilantaro de la Internacia Universitato kunvenis en Bruselo al 24an kaj 25an de marto. Ĝi notis komunikajojn senditaj de la universitatoj en Zurich, Lisboa, Praha, Bristol, Kjobenhavn, Leiden, Liverpool, Tokio, Cambridge, Warszawa.

Ĝi definitive decidis pri la dato kaj daŭro de la dua kunsidaro de la Universitato, kiu okazos de la 20a aŭg. ĝis la 15a sept. en la sidejo de la Universitato. La ellaborita programo citas la kunhelpon de 80 diversnaciaj profesoroj, kiuj faros proksimume 300 lecionojn. Universitata rondvojaĝo estos organizita, kiu donos al ĉiu studento la okazon por viziti unuope aŭ grupe la de li elektitajn fremdajn universitatojn.

La Konsilantaro de la Internacia Universitato nun konsistas el. S-roj Altamira (Madrid), Appleton (Lyon), Boillot (Bristol), Fueter (Zurich), Jonesco (Bucureŝt), La Fontaine, Otlet (Unuiĝo de la Internaciaj Asocioj), Smets (Bruxelles), Tille (Praha), Volterra (Roma).

Kongreso por la Organizo de la Intelekta Laboro.

Laŭ iniciato de la Unuiĝo de l'internaciaj asocioj okazos nunjare "Tutmonda Kongreso por la organizo de la intelekta laboro." Ĝi okazos la 20an, 21an kaj 22an de aŭgusto proksima kaj ĝin ĉefe okupos la studo pri la nunaj vivkondiĉoj de la intelektulo kaj de la intelektuloj. Samtempe komenciĝos la dua kunsidaro de la Internacia Universitato, kiu daŭros ĝis la 15a de septembro. Aliaj kongresoj estos organizataj dum la sama periodo. Ĉiuj tiuj kunvenoj kaj kongresoj trovos lokon en Bruselo, en la "Monda Palaco," kiun la belga registaro afable metas je la dispono de la Unuiĝo de l'internaciaj asocioj.

El Hungario

Estimata Samideano:

Ni petas vin: ne koleru, por ke ni embarasas vin per nia letero. Estu bonkora: akceptu nian peton! Kolektu inter viaj samideanoj kaj inter viaj bonkoraj amikoj por hungaraj mizeruloj!

Sendu monhelpon, aŭ ŝuojn, vestojn, juvelojn, aŭ aliajn, kiujn vi povas sendi.

Donante tuj, oni donas dufoje! Monon oni povas sendi en rekomendita letero, aliajn en poŝtpaketo.

Je la nomo de Esperanto Societo.

Adresu: S-ro Izso Laszlo, delegito de U. E. A., en Szombathely, Hungario, Eŭropo.

Por Esp. propagando bonvolu sendu bildkarton sur bildflanko algluita poŝtmarko.

"MOKA"

(Mondjunulligo Katolika)

Moka jam bone progresas. En diversaj landoj delegitoj estas starigitaj kaj kelkaj lokaj grupoj vigle agadas. Tamen granda parto de la katolika junularo ankoraŭ dormas. Vekiĝu, samideanoj, kunlaboru al la nobla celo, unuigi la tutmondan katolikan gejunularon per Esperanto! Akceptu la oficon de Moka delegito por via urbo kaj atentigu la junulsocietojn katolikajn aliĝi al Moka. Diskonigu la Moka institucion de "internacia leterŝanĝado inter kat. junuloj."

Helpu ĉiumaniere al la disvastigo de Moka-penso. Kat. Junuloj. En viaj manoj kuŝas la sorto de Moka. Tial antaŭen por nia bela celo!

Detalajn informojn donas la "Centrejo, Graz, (Aŭstrujo) Karmeliterplatz 5.

Hanns Sappl,

Sekretario de Moka

Pola Esperanto Servo !

1. Donas ĉiujn ajn informojn pri Polio (informejo-peradejo).
2. Konatigas Polion eksterlande (gazetservo).
3. Deziras havigi ĉiujn Esp.ajojn por la Esperantistaro de Polio.

Polaj samideanoj en Ameriko, dezirantaj iun ajn sciigon el aŭ pri Polio skribu tuj. (Por respondo aldonu 1 internacian resp. kup.)

Adreso: Pola Esp. Servo (P.E.S.), Fr. Prengel, Bydgoszcz 17, Polio.

KRONIKO

Washington, D. C.—Klason instruas B. P. Mann.

San Francisco, Calif.—Du klasoj, 12 studentoj.

Boston, Mass.—Oni donacis la Lueders libron precipe binditaj gazetoj, vortaroj, ktp., al Bostona Publika Biblioteko, kiu promesas apartan fakon Esperantan. Prez. Payson lastatempe vojaĝis al Chicago kaj Washington kaj revenis al sia kampara domo en Lexington.

Gloucester, Mass.—Bedaŭrinde lastsemajne ruiniĝis la famekonata ŝipo "Esperanto," gajninto de la internacia fiŝipkonkurso, kaj pro tio projektita postkongresa vojaĝo per ĝi en Bostona haveno estos neebla.

Chicago, Ill.—Klaso funkcias. D-ro Simonek baldaŭ ekvojaĝos Prahaon.

Detroit, Mich.—Dimanĉon, majon 15an, oni festenis la 59an naskotagon de samideano D-ro Tobias Sigel. Parolu ĉeestinto:

“Je la 8-a horo matene oni kunvenis antaŭ la Esperanta Oficejo, Breitmeyer Building, sur la strato Broadway. Tie jam staris kelke da grandaj platformaj aŭtomobiloj kun 20 seĝoj sur ĉiu. Sur tiuj ĉi aŭtomobiloj ni veturis al la Esperanta farm-bieno de nia festenanto, kiu troviĝas 35 mejlojn malproksime de la urbo, je Perfection, Alcona Graflando.

“La aŭtomobiloj estis ornamitaj per niaj standardoj, steloj kaj helkoloraj surskriboj; oni povis vidi, ke ni havas grandan nombron da samideanoj en Detroit. Ĉiu aŭtomobilo estis plena de diversaj nacioj kaj rasoj—eĉ la negra raso ne mankis—kaj la aero pleniĝis per Esperanta babilado.

“Sur la stratoj, oni haltas, rigardas, legas, kaj miras.

“Ni atingis la Esperantan farmo-bienon; ni ekkonis ĝin de malproksime: grandaj Esp. flagoj estis videblaj, kiuj flirtis alte en la aero. Ni estis surprizitaj vidante, ke renkonte al ni venas granda nombro da samideanoj kaj samideaninoj, ĉiuj vestitaj en diversaj Esp.-ĉapoj kaj en aliaj vestoj kun Esp. ornamajoj. Ili estas la domanoj kaj parencoj de la festenanto. Ni salutis unu alian, konatigis, kaj ili bonvenigis nin. Muziko, dancoj, manĝaĵoj, trinkaĵoj, deklamoj, kantado kaj paroladoj. Post la tagmanĝo la festenanto sidigis sur azenon kaj rajdis ĉirkaŭ la arbaro en akompano de ni ĉiuj. Estis bela parado. Oni haltis ĉe la rivereto, en kiu ni vidis boatojn kun metala surskribo “La Esperantisto.” Post parolo de la festenanto, parolis S-ro C. Leidich kaj aliaj. S-ro D. Szulec havis tre belan, fluan Esperantan paroladon, en kiu li salutis la festenanton en la nomo de Pola Esp. Asocio. Fine ni kantis ‘La Espero’ akompanate de muziko, kaj ni remarsis al la farmo-domo kun kantoj kaj salutkrioj. Ĝis la kvina horo posttagmeze la s-ano Fr. Schafus kaj aliaj amuzis la ĉeestantaron per belegaj deklamoj kaj kantoj. En Esperanto oni kantis hore kun muziko ‘Rozeto en herbejo’ de Goethe, ‘La bona kamarado’ de Uhland, ‘La Tilio’ de W. Muller, k.a. Poste paroladis S-roj Leidich kaj A. M. Koliner; la lasta estas antaŭ nelonge veninta el Eŭropo kaj pasigas kelkajn semajnojn en Detroit. Li klarigis, ke D-ro Sigel festenas hodiaŭ ne nur la 59an jaron de sia naskiĝo, sed li festenas ankaŭ la 11-an jaron de sia esperantistiĝo. Lia parolado faris bonan impreson, kaj ĝi konvinkis ĉiujn, ke Esp. estas lingvo belsona kaj vivanta. Fine D-ro Sigel varme dankis la kunvenintojn pro la honoro, kiun oni faris al li partoprenante en lia festeno. ‘La pordoj de mia hejmo,’ li diris, ‘estas ĉiam malfermataj por ĉiuj. Ĉiu pasanto povas veni por kvietigi malsaton kaj soifon.’

“Longe, longe niaj Detroitaj samideanoj ĝuos la belajn memorojn de tiu tago.”

Seman Farano.

St. Louis, Mo.—Hon. Richard Bartholdt, malnova eminentulo (kiu prezentis al usona kongreso bilon por enkonduko de Esperanto en la lernejojn de la D. de C.) prezidis koncerton en kiu kantis 1.000 voĉoj por la savo de infanoj de centra Eŭropo, je la Coliseum, Majon 18an.

New York, N. Y.—23an de Majo paroladis S-ro Morton kaj aliaj je tagmango de la "Sunrise" Klubo ĉe Cafe Boulevard, 41a kaj Broadway. Oni diskutis psikanalatiĉe la problemojn de amvivo.

—31an de Majo, kunveno de Walt Whitman's Club, ĉe la Scribner Bldg., 6a Ave. kaj 19a Strato; konferenco pri Homaramo kaj Frateco; S-ro Selly parolanto.

—26an de Majo, ĉe Struntzky's restoracio, debato Esperante por kaj kontraŭ Bolŝevismo de S-roj Arnold kaj Morton.

—10an de Junio okazos Harmonio Barĉo ĉe la Little Rumanian Casino, 120—2nd Ave.

—13an de Majo la Harmonio Barĉo sukcesegis. 50 ĉeestis; parolis Esperantistoj de Polujo, Germanujo, Ĉekoslovakujo, kaj Brazilio. D-ro Selly paroladis pri Frateco; S-ro Morton pri propagando; S-ro Susmuth pri la progresoj en N. J. Oni akceptis fraŭlineton el Algiers, Nordafriko, kiu recitis Esperantajn. Anoncoj en New York Herald kaj Sun.

—New York Evening Post publikigas por-Esperantajn artikolojn.

Union Hill, N. J.—Junio 4an kunvenis Hudson county Esperanto Societo ĉe Braunstein's Cafe, 60 Hudson Ave., invitis ĉiujn samideanojn.

WORLD NEWS

In Mount Albert, Surrey Hills, Victoria, Australia, Esperanto is making steady progress and the group meets weekly under the presidency of F-ino E. A. Sinnotte.

In Sofia, Bulgaria, Esperanto has been made a required subject in the five months course for teachers. 80 students are taking part; S-ro Atanasof is the Esperanto instructor.

At Cremona, Italy, the Esperantist group arranged a public meeting in the largest theatre and the thousands of citizens there gathered, having heard of the progress of Esperanto, unanimously voted a petition that Esperanto be introduced in the public schools.

The Germana Esperanto Asocio membership almost tripled in the past year.

In Finland during the past year 20 courses had about 2,000 students of Esperanto. Esperanto Finnlando has now 400 foreign and 800 home subscribers, more than one for each 4,000 inhabitants.

In Omsk, Siberia, S-ro B. Najdin teaches Esperanto in the Institute of Agriculture and Industry; 122 are studying Esperanto. Also club, two young people's clubs, and courses at military institutions, in all 135.

In the first of May demonstration in Hyde Park, London, a miner and a railway man presented Esperanto from the viewpoint of the proletariat.

Besides the obligatory courses at Geneva in the 7th grade, La Chaux des Fonds, Sev., is to have official courses in the two upper grades.

The following **international fairs** are now making use of Esperanto: Barcelona, Spain; Lisboa, Portugal; Lyons, and Paris, France;

Basl, Switzerland; Praha, and Reichenberg, Czechoslovakia; Budapest, Hungary; Helsinki, Finland; Breslau, Leipsig, and Frankfurt-am Main, Germany; Utrecht, Holland; Padua, Milan, and Trieste, Italy.

French readers will find the complete report of M. Baudet presented and adopted by the Chamber of Commerce of Paris in the Jan.-Feb. number of *Le Monde Esperantiste* (0.60 f.)

Sparta, Greece, has a new local group with 120 members; courses taught by Sam. Kristostomis.

The diamond workers' league of Antwerp has begun Esperanto courses.

In Hungary Esperanto is waking up; lively meetings twice a week in the Social Museum, Budapest, 30 or 40 present. 70 pupils of Esperanto in course at Szeged state 'gimnazio.'

Karlovo, Bulgaria; Esperanto society at the Scienca Gimnazio counts 150 member-students—great enthusiasm—correspondents wanted. Write to S-ino Co. Cvetkov, Str. Vojniška 26, Karlovo.

A proposal before the Queensland teachers' convention in January, that Esperanto be put into the program of all schools of the realm nearly carried, 30 votes to 33. The Australasia Labor Party will consider a like resolution.

Louise Briggs has taken first prize in the Brita Literatura kaj Debata contest for 1921, as in 1920, with her translation of Tennyson's "Passing of Arthur."

✓ The problem of an international language is upon the order of the day for the IInd Socialist International Congress now meeting at Moscow, Russia.

The Swedish parliament's upper house has approved the proposal of Mayor Lindhagen of Stockholm:—that the government seek as effectively as possible, to sustain the proposal of the Swedish world-language committee before the League of Nations.

An Esperantist Office has been opened at 38, rue Consolat, Marseilles, France. It aims to give all information on commercial and other matters, to receive visiting Esperantists, and to sell Esperanto-ajoj of all descriptions.

The Chamber of Commerce of Reichenberg, Czechoslovakia, by letter of March 2, has announced its entire sympathy with the Esperanto movement and its readiness to accept and answer any commercial correspondence in that language.

Jan. 1, 1921, the "Instituto de Sociografio" (Sociology) was founded by Prof. Moacyr Caminha of Bd. Nogueira Accioly, Fortaleza, Ceara, Brazil, to use Esperanto in advancing humanity.

The military aviators' school of Tashkent, Turkestan, has put in Esperanto as a voluntary study. The courses began Dec. 24; other courses at the L. Tolstoj School.

Scholars or priests knowing Latin, in lands not yet provided with Esperanto text-books, may be interested in J. Bianchini's "Parva Grammatica, cum glossario esperanta-latina," published at S. Vito al Tagliamento, Italy.

The entire postal personnel of the free state of Danzig was officially invited by Postmaster-General Zander to a lecture on Esperanto,

Jan. 14, 1921, in the chief post office. Some 150 attended, and a course of 60 has started.

The Finnish government, after considerable animated discussion, voted a subsidy of 25,000 marks to the Esperanto Office at 20 Kasarminkatu.

In Venice, acting at the recommendation of the Italian Ministry of Marine, Prof. Pizzi has opened a free course with over 100 pupils.

New Esperantist labor groups have started in Funchal, Madeira.

In the past year some 20,000 Esperanto textbooks were sold in Finland. The government permits the use of Esperanto in telegrams and delegates of the U. E. A. may hang up signs in Post Offices and railroad stations.

Esperanto during 1920 was taught in 22 German public schools.

CORRECTIONS TO GAZETARO

With regard to our list of magazines in the March number, we have received information that **La Kritikulo**, **Fluganta Skribilo**, and **Universo** (??) are dead.

L'Esperanto and **Itala Esperantisto** should have been quoted at 15 lire; **Espero** at 20 rubles and **La Esperanto Movado** at 50 rubles per number; **Laboro** at 16 r. k., **Internacia Komerca Revuo** at 7 sv. fr.; and **Verda Ombro**, now of 4 printed pages at 8 sm.

The address of **La Espero** is now E. S. E., Stockholm 1, and of **Itala Esperantisto**, Rossari 2.

There are also to be listed the following:

Internacia Socia Revuo, W. Nutters, van Ostradestr. 94, Amsterdam, Holland. 3m.

Regeneracio, Lauria 39—10, Barcelona, Katalonia, Spain.

Al Eterna Lumo, Buro Porcyne, Vitebsk, Russia(?).

La Marto, Haïda, Czechoslovakia, m. 8 l.p. 20 r.k.E.

Internacio, suite 203, 15 Park Row, New York, N. Y. w. 2p. (typew.).

Mitteilungen der Danziga Esperanto Asocio, Stadtgraben 5 in der Verkehrszentrale, Danzig, m. 6p. (Germ. script. hekt.).

Rina Brileto, K. C. San, 11 Lin jen Rd., W. Gate, Shanghai, China.

Homaro, J. Mangada Rosenorn, Jaca Huesca, Spain, 16p., 1 r.k.

La Radio, grupo Siedlee, Poland (typew.).

La Voĉo de la Popolo, Sinpak, 50 Ping Yueng Li St., Fat Shan, Canton, China. E. Eng. & Chin.

Estonia Esperantista Revuo, (Reval?), Esthonia (typew.).

Kalifornia Folieto, K. E. Rondaro, 946 Central Ave., San Francisco, Calif. Usona, 3m. 2p. mim.

Monda Poŝto, Fischenthal ap. Zurich, Svislando, okaze.

Nederland-Esperanto, Spitaalstr 3, Zutphen, Nederlando, w. 2.40 guld. (=? Nederlanda Esperantisto?).

Ladina Esperanto (announced).

Samideano, O. Ziegler & Ko., Marktredwitz, Bavaria, Germany.

Dia Regno, K. E. Ligo. (with Kristana Esperanto).

Homela Esperantisto, Homel, Russia(?).

Just as we go to press notice has been received of the death on May 19 of Countess Natalia Von Schenck, of Los Arcos, Mexico, a long time and faithful adherent of the Esperanto Cause.

VENU SUNO !

Envenu la suno
 En mian ĉambregon
 Kun viaj radioj brilantaj
 Atendas vin bruno,
 Noktega nigrego,
 Envenu radioj sanantaj.

Envenu sanigi
 La koron vi mian
 La koron la mian vunditan
 Ho venu plenigi
 La bruston vi mian
 Per ĝojo kaj amo lumitan.

M. Safir, Jaffa.

FOR THE STUDENT

Translate into Esperanto

Mme. Curie

She is the woman who has given away all of her precious discovery to the hospitals, and the laboratories, and is now without any herself, or the means of buying any; the one who lives on a teacher's salary in France and who didn't have any coal to heat her rooms last Winter—because of her poverty.

"I gave my secret to the world. It was not to enrich anyone. It was for all the people." There you have her, the apotheosis of creative science.

Now for the contrast: On the same day she lands in New York with her announcement that her precious discovery is a means of saving life, we read a story from Washington. It seems that new and deadly series of scientific products have been evolved; and the War Department is cooperating with the Navy Department to experiment with them in June.

There is brombenzyicyanide—a new tear-gas which will blind men for life in an instant. And there is diphenyichlorasine—a new toxic smoke, which will strangle men to death in a moment. And there is poison dust—which will blow with the winds and slay all life with deadly speed. "As a result of these discoveries," says the dispatch, "ships will have to be airtight if their crews are to escape destruction."

And there you have the perfect portrait of a kind of science which is supported by appropriations from Governments.

Question: Why do American scientists have no time to learn Esperanto?

VERDA STANDARDO

Stelon esperan verda standardo

Flirtas nun ofte fiere,

Tiu emblemo de avangardo

Amon semante espere.

Ĝi estas signo de Esperanto,

Helplingvo de tuta la tero,

Kiu fariĝas la triumfanto

En sfer' de kulturo kaj vero.

Sub flago tiu Esperantanoj

Tutan fratigas homaron.

Celo ilia, ke homaranoj

Havu nur unu gentaron.

Ili penadas ke tuta mondo

Bela fariĝu Edeno

Iĝu homaro unu fratrondo

Kaj ĉie regu kompreno.

Ja ne pereos ideo ĉi-tia

Esperantanoj konkiros

Mondon obstinan, kaj regno Dia

Sur ĝi triumfe aliros.

(Tradukita el Litova gazet-almanako "Darbininkas,"
366 Broadway, Boston 27, Mass.)

English as she is spelt!—Let's inquire?

Visiting poliglot (who has learned English at home)—I went into the church and heard the *ĉoir*.

American—What?

P.—The, the *ĉuar*.

A.—What's that?

P.—The *ŝuar*.

A. (mystified)—Don't get you!

P.—The *ĉojr*; (trying again)—The *hojr*; the *hoir*: Ho! what you call? Here! (pointing out the word in the dictionary.)

A.—Oh! The *kŭaj'r*!

—Prujno.

Nebruulinoj.—La plej agrabla okazantaĵo ĉe la kinemataj bildoj estas ke kiam la virinoj malfermas la buŝojn oni ne povas ilin aŭdi.—London Opinion.

—Bopomane

Fortaj Rimedoj.—"Kial ĉi-tiu kritikulo fariĝis tiel senkompata pri la muzikistoj?" — "Ĉar li aŭdis la muzikistoj mem kritikantaj unu pri la alia. —Washington Star.

—Bopomane

BOOK REVIEWS

Raporto Stenografia, alfaro de la angla sistemo Pitman al Esperanto, M. C. Butler, 5th Edition, 2s 6d at B. E. A.—To me as an Esperantist for the past 15 years and a user of Pitman for the past 30 this seems an important work well worthy of study. The writer invites proposals for improvements, and will gladly answer questions; he will be happy to receive and list for possible interrelations the names of those using the system. I certainly hope that many of us will learn it. G. W. Lee.

Faka Vortareto pri Peltoj—a leaflet giving a proposed basic terminology for the fur trade, 2d. at B. E. A., 17 Hart St., London, W. C., England.

Dictionnaire Complet Esperanto-Francaise, Grosjean-Maupin, 2me ed., cloth, 242 p., 6f. at E. C. O., 51 rue de Clichy, Paris, France.—This corresponds to the Millidge Dictionary in English, having in addition a handy list of sources for all unofficialized roots. The excellence of the work will be indicated by the very pettiness of the slight errors noted. Cats do not *miaui* but *miaŭi*, (v. chat). In the source-list *sturmo* is probably a misprint for *sturno* or *ŝtormo* of the book proper (the latter, as defined, is a needless duplication of *ven-tego* or *uragano*); the letter number system of reference is a bit cumbersome and not complete; e.g., *dekoracii*. O (what does "O" mean?).

Elektitaj Poemoj de Heine, Pillath, 5.40 M. at Esperanto Verlag F. Ellersiek, Berlin, S 59, Germany—Twenty-three carefully chosen and expertly rendered gems. Especially attractive is the dramatic Donna Klara. The metrical and space requirements are carefully observed making this a very attractive booklet.

Libereco de Konscienco kaj la Tutmonda Framasonaro, Sluys, Delgarbo, 19p., 1 r. k., 4s. Kleiner Beerstraat, Antwerp, Belgium.—This book explains the reasons for and the labors of Masonry in a legible but not always correct Esperanto. The book should be in the hands of all Masons, even though its somewhat extreme attitude seems more understandable in Belgium than in our own land.

Amo per Proverboj, Azevedo, Fernandes, 16p. komedio, 3 r.k., at Oskar Ziegler & Co., Marktredwitz, Bavaria, Germany—Especially interesting to "spertuloj" as a work of translation, since the greater part of its content is a repartee of proverbs.

Ricevitaj kaj recenzataj estas:

Interesa Novelaro—Fethke.

Perloj el Oriento—Osaka.

Welthilfssprache in zwei Wochen—Pankratz.

Samouszeck Esperanto—Kronenberg.

Kiel Oni Fondas kaj Organizas E. Grupon—Sappl.

Kia Stranga, Forta Voko—Klemetti.

Vollständiges Lehrbuch—Mobuscz.

A. E. would like volunteer reviewers from among the "spertuloj" for such books as cannot be reviewed by us.

OFFICE NOTES

Ask your newspaper to reprint the Congress circular—the whole or a part.

Our catalog prices are subject to change without notice, owing to frequent changes abroad.

Secretaries of E. A. of N. A. groups are requested to send in final reports for the year by July 1st together with membership dues, so that the annual report can be made up showing the maximum membership.

Any news from Esperanto groups, whether affiliated with the Association or not, will be welcome.

If you have interesting letters, cards, flags or souvenirs of any kind bring them to the Congress for the exhibit, and if you cannot bring them, send them to us properly marked for return after the Congress. We shall have a much larger exhibit of Magazines than has been possible since before 1914,—and a room in which they can be shown to good advantage.

Our special book room will have a good supply of all the usual text books, dictionaries, books for reading, translations and original works; also Privat's "Life of Zamenhof," and a new translation by President Payson.

If you wish Congress circulars sent to any friends, send postal request for same.

Send in your orders early for extra copies of the Congress issues of Amerika;—July-August for the Boston and September for the Praha International Congress.

We would welcome names and addresses of Esperantists who are not now in touch with the movement so we can send them news.

We are happy to announce that Editor Scott has taken a number of pupils in correspondence lessons (at present at the rate of \$.75 per lesson). Even we "spertuloj" might well learn more and get fit for the rapidly approaching boom. Don't let it catch you unprepared.

Members who can not be at the Congress in Boston please note Article VII, section 3, of our Constitution regarding proxies, printed in the September, 1919, number or obtainable on request from the office.

The Propaganda Committee request clippings, reports of articles and editorials in newspapers, magazines, etc., in regard to Esperanto, to help them keep posted on its progress. Lewis H. Maury, Chairman, 321 West 58th St., New York City.

POR NIA MOVADO !

Sajnas al mi gravegaj du aferoj:

1. ebleco pliperfektigi Esperanton laŭ laŭleĝaj metodoj.
2. konservo de la definitiva aŭtoritateco super la lingvo ĉe la multaj.

(Precipe pro la lasta kaŭzo mi ne rejetas la nomon—donita de ŝtonigema akademiano—de "io-emulo." Prujno.)

A CLEARING HOUSE FOR ESPERANTO

Samideanoj!

How would you like to join forces with a group of your Fellow Esperantists who are working together along business lines in building up an organization that will be able to take full advantage of the revival of interest in Esperanto that is now sweeping over Europe and is rapidly extending to all parts of the world?

THE ESPERANTO SERVICE CORPORATION

is a business enterprise. It was organized for the purpose of developing, in North America, the immense commercial possibilities of an international language. Its object is to make widely known the usefulness of a common language to business men, travellers, and all others whose activities are international in scope, and to make the advantages of Esperanto available to those persons through a service organization capable of "delivering the goods." This work is definite and practical; it will become profitable from the business point of view, and because of its size and the amount of work involved, we are appealing for the cooperation and support of every "live wire" Esperantist in North America. We are making this appeal to the "business sense" of far-visioned samideanoj who believe in Esperanto and who realize that the field of practical work for an active Esperanto organization is actually limitless.

THE ESPERANTO SERVICE CORPORATION represents a movement on the part of progressive Esperantists to organize and co-ordinate the efforts of the active samideanoj of North America along lines distinctly practical and profitable. The work of the corporation covers a wide range of activities, and in each instance the work will be developed and carried forward with the reasonable expectation that it will not merely become self-supporting, but that it will also yield a satisfactory return on the capital invested.

In other words, "**ESKO**" is a business enterprise that is engaged in Esperanto propaganda work only incidentally. It is chiefly interested in **UTILIZING** Esperanto and the Esperanto organizations throughout the world for commercial purposes. The programme of the corporation is necessarily very broad, and in order to give some idea of the territory to be covered, we may mention that the following phases of the work are being developed and pushed forward as rapidly as possible:

ESPERANTO INSTRUCTION.

A course of instruction in Esperanto, suitable for home study, has been prepared by Mr. Sussmuth, President of "**ESKO**" and a member of the **LINGVA KOMITATO**. This course will be published in a convenient form and made available for the instruction of the many thousands of would-be Esperantists who live too far away to be reached by local organizations or class instruction. The course will be advertised nationally and will be retailed at a nominal price. This amount will not only be sufficient to cover all expenses of publishing and advertising, but will yield a substantial profit as well. In addition to the correspondence

course, the Corporation will organize class instruction groups under well qualified, paid instructors. These classes will be organized first in New York City, and then gradually extended to other important communities.

COMMERCIAL AND GENERAL SERVICES.

The Esperanto Service Corporation is affiliated with the Universal Esperanto Association, and through the wonderful international organization of the U. E. A. it will be possible to utilize the services of its many hundred delegates in securing reliable commercial information that could be made of use to American business firms. This work can be enlarged to include many interesting activities, including the business of foreign exchange, money orders, the finding of missing relatives, translations, and aid in sales campaigns in foreign countries.

TRAVELLERS.

There is perhaps no class of people to whom a knowledge of Esperanto and the services of the U. E. A. delegates can be more useful than the class known as "globe trotters." But our service to travellers will not merely cover the usual cooperation of efficient delegates in aiding travellers in strange countries, but it is planned to make this work of the greatest service to all who travel or intend to travel. Arranging for steamship accommodations, hotel reservations, suggestions as to routes to be followed, will be among our services to travellers.

THIS WORK NEEDS YOUR PERSONAL COOPERATION!

"ESKO" is not a "close" corporation. No one controls a majority of its stock; no small group can dictate its policies and every stockholder becomes a member on equal terms with every other stockholder. We are anxious to secure the cooperation of every good samideano in North America who believes in our proposition. We are not asking you to donate one cent: in fact, donations will not be accepted under any circumstances. We want every Esperantist as well as every far-seeing man or woman to become a **shareholder** in this great enterprise.

In order to finance this undertaking, we are disposing of several hundred shares of our capital stock. These shares have a par value of \$50, and arrangements may be made to purchase one or more shares on the installment plan. Under this system, the purchaser may pay 12% of the par value of his stock in cash and the balance is payable at the rate of 8% per month for 11 months.

At the end of that time he will receive a stock certificate for the 7% preferred stock of the corporation, and in addition an equal number of shares of common stock as a bonus. This means that every shareholder will own both preferred and common stock, he will enjoy the preferences accorded to his class A stock and at the same time enjoy full voting privileges of the common stockholders.

THE ESPERANTO SERVICE CORPORATION has the unqualified support and confidence of Esperantists whose names are known to every samideano in the country. Mr. Charles F. Bardorf, President of the E. A. N. A., is with us—also Mr. Edward S. Payson, our beloved former President. Mr. B. Pickman Mann, E. A. N. A. Treasurer, Mr. Norman W. Frost, Editor of A. E. We are proud of the fact that these good samideanoj are associated with us, for we know that our organization is worthy of the confidence and cooperation of every Esperantist. (Vanderbilt 4951.)

If you wish to subscribe for stock or receive further information from us, fill out the space below and
Name
Address
State or Province
ESPERANTO SERVICE CORP.
500 5th Av., N. Y.